

Kirkjuþing 2016

1. mál – þskj. 1

Skýrsla kirkjuráðs 2016.
(Lagt fyrir 53. kirkjuþing 2016).

Flutt af kirkjuráði.
Frsm. Agnes M. Sigurðardóttir.

Inngangur

Biskup Íslands, Agnes M. Sigurðardóttir, er forseti kirkjuráðs lögum samkvæmt. Auk biskups sitja í ráðinu fjórir fulltrúar kjörnir af kirkjuþingi til fjögurra ára, tveir leikmenn og tveir guðfræðingar. Hinir kjörnu kirkjuráðsmenn og varamenn þeirra sitja allir á kirkjuþingi en kirkjuráð var kosið á síðasta kirkjuþingi til fjögurra ára. Þeir eru sr. Elínborg Gísladóttir, sóknarprestur í Grindavíkurprestakalli, Kjálarnesprófastsdæmi, sr. Gísli Gunnarsson, sóknarprestur í Glaumbæjarprestakalli, Húnavatns- og Skagafjarðarprófastsdæmi, Stefán Magnússon, bóndi í Fagraskógi og Svana Helen Björnsdóttir, rafmagnsverkfræðingur og framkvæmdastjóri. Varamenn í kirkjuráði eru Drífa Hjartardóttir bóndi, Einar Karl Haraldsson framkvæmdastjóri, sr. Geir Waage sóknarprestur í Reykholtsprestakalli, Vesturlandsprófastsdæmi og sr. Gísli Jónasson prófastur og sóknarprestur Breiðholtsprestakalli, Reykjavíkurprófastsdæmi eystra.

Starfsemi kirkjuráðs

Almennt

Um störf kirkjuráðs fer eftir lögum um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar nr. 78/1997 svo og starfsreglum um kirkjuráð nr. 817/2000. Þar er kveðið á um verkefni kirkjuráðs sem fer með framkvæmd þeirra sameiginlegu verkefna þjóðkirkjunnar sem lög og stjórnvaldsreglur ætla því og erinda sem vísað er til þess, m.a. af hálfu kirkjuþings, prestastefnu, samtaka leikmanna, ráðherra og Alþingis. Kirkjuráð undirbýr kirkjuþing í samráði við forseta þingsins og forsætisnefnd. Þá undirbýr ráðið þingmál sín og veitir kirkjuþingsfulltrúum sem þess óska aðstoð við framsetningu þingmála. Kirkjuráð annast almennt framkvæmd ákvarðana þingsins ef annað er ekki ákveðið af kirkjuþingi. Kirkjuráð hefur yfirumsjón með fjármálum og fasteignamálum þjóðkirkjunnar og fer með stjórn Jöfnunarsjóðs sókna, kirkjumálasjóðs og Kristnisjóðs. Ráðið úthlutar úr sjóðunum á grundvelli umsókna og fjárhagsáætlana stofnana. Í fjármálaumsýslunni felst m.a. að gera fjárhagsáætlanir og fjárlagatillögur og árita ársreikninga þeirra sjóða sem ráðið stýrir og leggur fram á kirkjuþingi.

Kirkjuráðsfundir

Kirkjuráð heldur fund að jafnaði einu sinni í mánuði á Biskupsstofu og á þessu starfsári (kirkjuþingsárinu) hefur ráðið haldið fimmtán reglulega fundi á starfsárinu auk tveggja aukafunda. Forseti kirkjuþings situr fundi kirkjuráðs þegar málefni kirkjuþings eru til umfjöllunar. Vígslubiskupar sitja fundi ráðsins þegar málefni biskupsstólanna eru til umfjöllunar.

Starfshópar kirkjuráðs

Starfshópar kirkjuráðs, lagahópur, fjármálahópur og kirkjustarfshópur, eiga sér samsvörun í föstum þingnefndum kirkjuþings og eru skipaðir formanni viðkomandi þingnefndar, fulltrúa úr kirkjuráði og fulltrúa biskups Íslands.

Starfsfólk kirkjuráðs

Framkvæmdastjóri kirkjuráðs Ellisif Tinna Víðisdóttir lét af störfum hinn 20 september s.l. en 253. fundur kirkjuráðs samþykkti hinn 16. ágúst að leysa hana undan starfsskyldum framkvæmdastjóra og ráða Odd Einarsson í starfið tímabundið. Oddur hefur starfað sem sérfræðingur í innanríkisráðuneytinu en honum var veitt leyfi frá því starfi í þessu skyni. Hann er guðfræðingur að mennt og fyrrum sóknarprestur og hefur auk þess meistaragráðu í opinberri stjórnsýslu. Annað starfsfólk kirkjuráðs eru Guðrún Finnbjarnardóttir fulltrúi og Arnór Skúlason arkitekt sem gegnir stöðu verkefnisstjóra á fasteignasviði.

Verkefni kirkjuráðs á starfsárinu

Reglulegt kirkjuþing, 52. kirkjuþing 2015, hófst í Grensáskirkju þann 24. október og stóð til 28. október en var þá frestað og framhaldið í Digraneskirkju 15. og 16. apríl 2016.

Á þinginu voru lögð fram 22 mál, kirkjuráð lagði fram 4 mál, löggjafarnefnd 8 mál, þingmannamál voru 5, 2 flutt af biskupi Íslands, 1 flutt af biskupafundi, 1 af þjóðmálanefnd, 1 af starfshópi kirkjuþings 2014.

Gerðir kirkjuþings eru gefnar út og þeim dreift til þingfulltrúa, presta, formanna sóknarnefnda o. fl. Þar eru breytingar á starfsreglum, nýjar starfsreglur, ályktanir og samþykktir kirkjuþings. Kirkjuráð hefur unnið að framkvæmd og kynningu þeirra mála sem kirkjuþing fól ráðinu að sinna. Jafnframt hafa samþykktar starfsreglur verið birtar í Stjórnartíðindum. Skal nú gerð grein fyrir störfum kirkjuráðs við framkvæmd samþykktar kirkjuþings.

Ályktanir og samþykktir 52. kirkjuþings 2015 og viðbrögð kirkjuráðs við þeim

Kirkjuþing ályktaði að framvegis skuli fylgja rökstuðningur við skipan fólks í nefndir á vegum kirkjuráðs.

Kirkjuráð samþykkti að þess verði gætt framvegis.

Kirkjuþing ályktaði um mikilvægi þess að ráðinn verði fjölmiðla- og upplýsingafulltrúi þjóðkirkjunnar sem fyrst enda er brýnt að efla kynningar- og upplýsingamál þjóðkirkjunnar. Kirkjuráði er mikilvægi málsins ljóst og vísar til 7. dagskrárliðar þessa (240.) fundar.

Kirkjuþing hvetur til þess að hugmyndir starfshóps um nýliðun innan þjóðkirkjunnar verði teknar til greina.

Kirkjuráð mun vinna með hugmyndir starfshópsins og taka málið til skoðunar við afgreiðslu fjárhagsáætlunar ársins 2016.

Kirkjuþing ályktaði að tímasetning kirkjuþings skuli ekki stangast á við landsmót æskulýðsfélaga þjóðkirkjunnar.

Kirkjuráð mun í samstarfi við forsætisnefnd gæta þess framvegis.

Kirkjuþing ályktaði, í samræmi við þingsályktanir kirkjuþings unga fólksins, að áfram verði unnið að fræðslu meðal leiðtoga í æskulýðsstörfum, unnið verði að umhverfisstefnu þjóðkirkjunnar og hún kynnt í söfnuðum landsins og mótuð verði rafræn samskipti og siðareglur í tengslum við þau fyrir æskulýðsleiðtoga og annað starfsfólk þjóðkirkjunnar.

Kirkjuráð mun taka mið af þessu í störfum sínum.

Kirkjuþing ályktaði að beina því til kirkjuráðs að skipað verði sem fyrst í fjármálahóp kirkjuráðs sbr. 12. gr. nógildandi starfsreglna um kirkjuráð nr. 817/2000 þar sem fram kemur að kirkjuráð geti skipað starfshópa sér til ráðgjafar og aðstoðar við stefnumótun og að sinna tilteknum verkefnum. Kirkjuráð samþykkti að skipa í starfshópana á næsta fundi sínum.

5. mál, starfsreglur um breytingu á starfsreglum um prestssetur og aðrar fasteignir kirkjunnar. Kirkjuþing ályktaði að kirkjuráði verði falið að skipa þriggja manna starfshóp sem skoði málið í tengslum við stefnumörkun þjóðkirkjunnar um eignir og eignastýringu. Starfshópurinn hafi til hliðsjónar þær skýrslur sem unnar hafa verið um eignir þjóðkirkjunnar undanfarin ár. Kirkjuráð samþykkti að skipa nefndina á næsta fundi sínum.

7. mál, endurskoðun starfsreglna um kjör til kirkjuþings nr. 301/2013. Kirkjuþing samþykkti að nefnd sem skipuð var á kirkjuþingi 2014 um endurskoðun starfsreglna um kjör til kirkjuþings vinni að málinu áfram og skili tillögum sínum fyrir kirkjuþing 2016.

8. mál, er varðar starfsþjálfun prestsefna. Kirkjuþing ályktaði að fela kirkjuráði að taka til endurskoðunar nógildandi starfsreglur um þjálfun prestsefna frá 2002 með það í huga að leita leiða til að styrkja hana þannig að hún standist samanburð við starfsþjálfun prestsefna á hinum Norðurlöndunum. Kirkjuráð samþykkti að taka starfsreglurnar til endurskoðunar.

11.-12. mál, er varðar tillögu að starfsreglum um val og veitingu prestsembætta. Kirkjuþing samþykkti nýjar starfsreglur um val og veitingu prestsembætta. Athugasemdir hafa borist frá innanríkisráðuneytinu um að nauðsynlegt sé að gera lagfæringar á þeim starfsreglum sem samþykktar voru á kirkjuþingi. Kirkjuráð samþykkti að lagfæra textann til samræmist við ábendingar ráðuneytisins.

14. mál, er varðar þingsályktun um fræðslumál. Kirkjuþing ályktaði að ekki væri þörf á að gera könnun á stöðu kristinfræðikennslu í skólum, enda er hún bæði kostnaðarsöm, tímafrek og niðurstaða hennar ekki til þess fallin að ná fram breytingum. Lögð verði rík áhersla á framkvæmd fræðslunnar fremur en könnun. Kirkjuráð samþykkti að taka málið til umfjöllunar við gerð fjárhagsætlunar 2016 og fá upplýsingar frá þjónustusviði um hvaða verkefni eru á dagskránni á næsta ári.

15. mál, er varðar tillögu til þingsályktunar um presta sem vígslumenn. Kirkjuþing ályktaði að prestum þjóðkirkjunnar sé ekki heimilt að synja tveimur einstaklingum um hjónavígslu á grundvelli kynhneigðar. Kirkjuþing tók undir með biskupi sem tók af öll tvímæli um að biskup muni ekki gera tillögu til ráðherra um sérstakar reglur sem heimila prestum að synja fólki um hjónavígslu á grundvelli kynhneigðar.

16. mál, er varðar ályktun við skýrslu þjóðmálanefndar. Kirkjuþing 2015 lýsti yfir ánægju sinni með málþingið „Hver er þá náungi minn?“ sem þjóðmálanefnd stóð fyrir í Norræna húsinu, 22. október sl.

17. mál, er varðar skipun viðræðuhóps við ríkisvaldið um fjárhagsleg samskipti íslenska ríkisins og hinnar íslensku þjóðkirkju.

Kirkjuþing kaus þrjá fulltrúa í viðræðuhóp og beindi því til kirkjuráðs að láta nefndinni í té nauðsynlega aðstöðu og fjármuni.

Kirkjuráð mun tryggja viðræðuhópnum aðstöðu og fjárveitingu.

Kirkjuþing unga fólksins 2016

Kirkjuþing unga fólksins kemur saman árlega. Hlutverk þess er að ræða stöðu og hlutverk ungs fólks í Þjóðkirkjunni og í samfélagi kirkna um heim allan. Þar eiga sæti fulltrúar prófastsdæma Þjóðkirkjunnar og fulltrúar frá KFUM og KFUK með málfrelsi, tillögurétti og atkvæðisrétti. Fulltrúarnir skulu vera á aldrinum 14 til 30 ára og skráðir í Þjóðkirkjuna. Kirkjuþing unga fólksins er vettvangur ungs fólks til að hafa áhrif á starfsemi kirkjunnar. Kirkjuþing unga fólksins var haldið á Biskupsstofu hinn 30. apríl 2016. Sjö mál voru á dagskrá, en sex fengu framgang og voru lögð fram til kynningar. Málin fjölluðu um kynningu á siðareglum kirkjunnar, um að endurvekja stöðu æskulýðsfulltrúa Þjóðkirkjunnar, um breytingar á starfsreglum um kirkjuþing unga fólksins varðandi meðferð þingmála kirkjuþings unga fólksins, um æskulýðsstarf í söfnuðum Þjóðkirkjunnar, um umhverfismál og um eftirfylgd með málum kirkjuþings unga fólksins. Kirkjuráð sendi kirkjuþingi unga fólksins þakkir fyrir ábendingar og góðar tillögur.

Ályktanir kirkjuþings unga fólksins 2016.

Kirkjuþing unga fólksins – KUF kom saman á Biskupsstofu þann 30. apríl 2016.

Kirkjuþingsfulltrúar voru tuttugu frá átta prófastsdæmum, ásamt fulltrúa frá KFUM/K.

Margrét Arnardóttir úr Suðurlandsprófastsdæmi var kjörin forseti þingsins og hún var jafnframt kjörin áheyrnarfulltrúi á kirkjuþing hið almenna.

Sjö mál lágu fyrir þinginu að þessu sinni og var m.a. ályktað um meðferð mála á kirkjuþingi unga fólksins og starfsreglur kirkjuþings unga fólksins. Fannst kirkjuþingsfulltrúunum meðferð mála ekki nægilega skilvirk og skýr. Sömu mál lögju fyrir þinginu ár eftir ár og ef ekki ætti að taka störf þingsins alvarlega hver væri þá tilgangurinn með því. Þau lögðu til að á milli þinga starfaði nefnd kirkjuþingsfulltrúa sem sæi um að þrýsta á og fylgjast með meðferð þingmála og væri tengill KUF við kirkjuráð.

Kynning á siðareglum Þjóðkirkjunnar og heilræðum fyrir þau sem starfa með börnum og unglingum.

1. mál varðaði siðareglur Þjóðkirkjunnar og mikilvægi þess að fara yfir siðareglur kirkjunnar og heilræði með launuðu og ólaunuðu starfsfólki sóknanna. Söfnuðir ættu að halda slíka fundi í upphafi hvers starfsárs. Lagt var til að sóknarprestur eða fagaðili sæi um kynningu og fræðslu tengda siðareglunum. Siðareglur og heilræði fyrir fólk sem starfar má börnum og unglingum má nálgast á heimasíðu ÆSKR, ÆSKP og á kirkjan.is.

Staða æskulýðsfulltrúa á Biskupsstofu endurvakin

Kirkjuþing unga fólksins 2016 ályktaði um að endurvekja stöðu æskulýðsfulltrúa Þjóðkirkjunnar. Sú staðreynd að nú væri enginn starfandi æskulýðsfulltrúi á biskupsstofu gæfi til kynna að æskulýðsstarf væri ekki mikilvægt innan kirkjunnar og það væri stór galli á starfi hennar. Æskulýðsfulltrúi á biskupsstofu væri formlegur málsvari barna- og æskulýðsstarfs Þjóðkirkjunnar og hlutverk hans væri m.a. að fara yfir siðareglurnar og ítreka skimun leiðtoga í söfnuðum.

Meðferð þingmála á kirkjuþingi unga fólksins

Lagðar voru til breytingar á starfsreglum kirkjuþings unga fólksins til að auðvelda kirkjuþingsfulltrúum að fylgjast með meðferð þingmála að þingdegi loknum og til að tryggja að málin fengju eðlilega málsmeðferð en enduðu ekki í skúffu og gleymdust. Þingmál og þingskjöl skyldu vera aðgengileg öllum fulltrúum á netsvæði og þar væri einnig hægt að sjá hvar í kerfinu málið væri statt.

Fjórum vikum fyrir settan þingdag ættu kirkjuþingsfulltrúar að fá upplýsingar um afgreiðslu mála frá fyrra ári. Þá kæmi forseti kirkjuráðs á þingdegi til að gera grein fyrir afgreiðslu mála fyrra árs og svara fyrirspurnum. Þá væri hægt að leggja mál fyrir þingið aftur það teldist ekki hafa fengið fullnægjandi afgreiðslu. Þingsályktunartillagan innihaldi greinargóða lýsingu á því sem betur hefði mátt fara í meðferð málsins og tillögur til breytinga.

Fræðslustefna Þjóðkirkjunnar.

Kirkjuþing unga fólksins kallaði eftir því að kirkjan fylgdi eftir sínum eigin samþykktum og stæði vörð um æskulýðsstarf í söfnuðum. Þau hvöttu biskup Íslands og kirkjuráð til að tryggja að samþykktri fræðslustefnu kirkjuþings 2005 væri fylgt eftir og vísuðu í 1. kafla fræðslustefnu Þjóðkirkjunnar, 4. lið sem fjallar um starf með börnum og unglingum, en þar er tilgreint meðal verkefna sé að:

„Stuðla að samfélagi fyrir unglunga í kirkjunni s.s. með æskulýðsfélagi.“

og:

„Búa ungt fólk undir virka þátttöku í safnaðarstarfi.“

Tvær sóknir í Hafnarfirði og ein í Reykjavík hafa lagt niður unglingastarf sitt til viðbótar við þær kirkjur sem enn lengur hafa vanrækt starf sitt á þessu sviði án þess að brugðist hafi verið við eða gerðar við það alvarlegar athugasemdir. Það er óviðunandi að stórar sóknir komist upp með það að sleppa þessum mikilvæga hlekk í þroskaferli trúarinnar til að spara nokkra tókalla.

Umhverfismál

Kirkjuþingi unga fólksins er umhugað um náttúruna og var þingið í ár m.a. pappírslaut sem spor í átt að grænni kirkju. Á hverju ári hafa umhverfismál legið fyrir þinginu. Kirkjuþing unga fólksins fagnar því að á Biskupsstofu sé starfandi nefnd sem vinnur eftir Ljósaskrefinu og umhverfisstefnu Þjóðkirkjunnar, en skorar um leið á Þjóðkirkjuna í heild að fylgja í þau fótspor og vera leiðandi afl í samfélaginu í umhverfisvernd.

Tillaga um að fella starfsreglur kirkjuþings unga fólksins á brott og leggja þingið niður

Á þriðja tug sjálfboðaliðar sitja þingið á hverju ári og gefa vinnu sína til að reyna að stuðla að jákvæðum breytingum innan kirkjunnar en uppskera lítið.

Þingið hefur komið saman á hverju ári frá 2011 og sömu mál eru lögð fyrir þingið aftur og aftur, kirkjuþingsfulltrúar fá litlar upplýsingar um afdrif og meðferð þingmála og lítill árangur er sjáanlegur af störfum þingsins. Ef ekki á að taka störf kirkjuþings unga fólksins alvarlega af hverju er þá verið að halda slíkt þing? Í umræðum og nefndarvinnu var lagt til að þetta mál yrði fellt en því meiri áhersla ætti að vera á málinu um meðferð kirkjuþingsmála. Samþykkt var að koma á fót nefnd sem héldi utan um og fylgdi eftir málum KUF.

Vantrauststillaga á kirkjuráð

Lögð var fyrir þingið vantrauststillaga á kirkjuráð vegna meðferða mála kirkjuþings unga fólksins, en málið var lagt fram til að ítreka þá ósk kirkjuþingsfulltrúa að störf þeirra séu tekin alvarlega og að mál af kirkjuþingi unga fólksins fái eðlilega meðferð. Málið var fellt.

Lýkur hér umfjöllun um kirkjuþing unga fólksins og ályktanir þess.

Verkefni kirkjuráðs.

Fyrsti fundur kirkjuráðs eftir 52. kirkjuþing var 240. fundur og var haldinn hinn 17. nóvember á síðasta ári. Alls urðu fundir kirkjuráðs 17 á kirkjuþingsárinu eins og áður hefur komið fram og var síðasti fundur fyrir núverandi kirkjuþing sá 256. í röðinni. Í skýrslu þessari verður vísað til fundanna um gjörðir kirkjuráðs í númeraröð og til hægðarauka verður einungis vísað til þess tugar sem þeir tilheyra. Þannig verður 240. fundur nefndur 40. fundur, 241. fundur verður nefndur 41. fundur o.s.frv. Einungis verður fjallað um mál sem tekin voru á dagskrá og hlutu þar afgreiðslu af hálfu ráðsins eða skuldbindandi ákvörðun var tekin um.

Verkefni kirkjuráðs á fasteignasviði.

Verkefni fasteignasviðsins voru til umfjöllunar á tólf fundum kirkjuráðs á starfsárinu.

Á (2)40. fundi var greint frá dómi Héraðsdóms Vesturlands í máli sem varðaði dúntekju í s.k. Hagahólma. Kirkjumálasjóður var stefnandi í málinu en Héraðsdómur dæmdi stefnda í hag. Málinu var áfrýjað til Hæstaréttar og á 256. fundi kom fram að Hæstiréttur hefði staðfest dóm Héraðsdóms.

Á (2)41. fundi voru tekin fyrir sex mál er vörðuðu fasteignasviðið. Fjórum af þeim var lokið með ákvörðun en þau vörðuðu (1) uppgjör við afhendingu prestsetursjarðarinnar Reynivalla, (2) erindi sóknarprestisins á Melstað varðandi ærgildi sem kirkjuráð samþykkti en klofnaði í afstöðu sinni og bókuðu tveir kirkjuráðsmenn að ærgildi í eigu kirkjujarða sem ekki væru í notkun ætti að selja þá þegar, (3) dóm Hæstaréttar í máli er varðaði Hrunaheiðar þar sem Kirkjuráð samþykkti að greiða bætur vegna málsins samkvæmt niðurstöðu Hæstaréttar og að lokum (4) erindi frá ábúanda að Hálsi 2 í Fnjóskadal þar sem hann sótti um leyfi til landbúnaðarstarfsemi í atvinnuskyni en kirkjuráð samþykkti beiðnina.

Á (2)42. fundi var til umfjöllunar erindi sem kirkjuþing 2015 beindi til kirkjuráðs um að skipaður yrði þriggja manna starfshópur sem skoði ályktun við starfsreglur um prestssetur og aðrar fasteignir þjóðkirkjunnar í tengslum við stefnumörkun um eignir og eignastýringu. Kirkjuráð samþykkti að skipa í starfshópinn Önnu Guðmundu Ingvarsdóttur, formann, Egil Heiðar Gíslason og Ásbjörn Jónsson.

Á (2)43. fundi var kynnt kautilboð í Laugaveg 31 og samþykkt að hvorki stæði til að leigja né selja Kirkjuhúsið, Laugavegi 31, að svo stöddu.

Á (2)46. fundi var fundargerð kirkjustarfshóps lögð fram. Á fundinum voru alls átta mál til umfjöllunar er vörðuðu fasteignasviðið. Þremur þeirra lauk með ákvörðun ráðsins. Fyrsta málið varðaði breytingar á aðalskipulagi Borgarbyggðar og lagningu mótorgross brautar í nágrenni Borgar á Mýrum. Kirkjuráð samþykkti að mótmælunum yrði komið á framfæri við videigandi aðila. Þá var samþykkt að rafstrengur í landi Brúna yrði lagður í jörð. Að lokum var samþykkt erindi frá RARIK um að háspennukerfi frá Stóra Kroppi að Reykholti verði endurnýjað.

Á (2)50. fundi samþykkti kirkjuráð að fela kirkjustarfshópi að gera drög að eignastefnu fyrir næsta kirkjuráðsfund og byggja hana á fasteignastefnu þjóðkirkjunnar frá 2012.

Á (2)51. fundi samþykkti kirkjuráð að tekjur af lóðarleigu vegna fjarskiptamasturs á prestssetursjörðinni Laufási megi renna til Laufáskirkju. Þá er samþykkt tillaga kirkjustarfshóps um að auglýsa jörðina Valþjófsstað til leigu, en undanskilja þau svæði sem sveitarfélagið hefur þá þegar til afnota. Að lokum er bókað að sóknarpresti Staðastaðarprestakalls hafi verið gerð grein fyrir því að reiknað sé með því að sóknarprestur taki við húsnæðinu og jörðinni frá 1. júlí 2016 og greiði leigu frá þeim tíma.

Á (2)53. fundi eru til umfjöllunar fjögur mál en engu þeirra lauk með ákvörðun.

Á (2)54. fundi voru til umfjöllunar þrjú mál og lauk þeim öllum með ákvörðun. Í fyrsta lagi var samþykkt erindi umhverfissviðs Mosfellsbæjar og Lágafellssóknar um breytingu á deiliskipulagi varðandi hringtorg á Þingvallavegi. Þá var samþykkt að veita Lágafellssókn umbeðna heimild til að brúa gilið milli kirkju og kirkjugarðs. Að lokum samþykkt beiðni sóknarnefndarinnar um stuðning við erindi þess efnis að Vegagerðin standi að gerð heimreiðar milli kirkju og prestseturs, vegtengingu yfir gilið milli kirkju og nýs kirkjugarðs að Mosfelli ásamt bifreiðastæðum í samræmi við c lið 8. gr. vegalaga. Allar samþykktirnar voru háðar því skilyrði að viðunandi samningar náist við hlutaðeigandi aðila, bæjaryfirvöld og Vegagerðina um fjármögnun og þátt Vegagerðarinnar í framkvæmdum þeim sem sóknarnefndin hefur fyrirhugað að standa að samkvæmt erindi sínu til kirkjuráðs. Í öðru lagi var samþykkt erindi prófasts Vesturlandsprófastsdæmis varðandi úttekt þegar hann hverfur úr embætti og greiðslur fyrir landbætur og í þriðja lagi var samþykkt erindi sveitarfélagsins Skagafjörður varðandi lagningu ljósleiðara. Í þeirri samþykkt var tilgreint að hún væri í samræmi við stefnu kirkjuráðs í málafloknum.

Á (2)56. fundi voru lagðar fram og kynntar fundargerðir kirkjustarfshóps. Af níunda fundi hópsins var tekinn fyrir 1. liður Málefni Breiðabólsstaðar í Fljótshlíð. Makaskiptasamningur milli jarðanna Lambey og Breiðabólsstaðar. Kirkjuráð samþykkti gerð sammingsins. Aurasel. Deila stendur um veiðitekjur úr ánni Affalli sem höfðu fallið til Breiðabólsstaðar. Óskað var heimildar kirkjuráðs til að fá ráðgjöf frá landamerkjásérfræðingi vegna deilunnar. Heimildin var samþykkt. Skálholt. Kirkjustarfshópur átti fund í Skálholti skv. fundargerð dags. 14. september 2016. Samþykkt var að taka saman skýrslu um nauðsynlegar framkvæmdir á staðnum, þ.á.m. um flutning vígslubiskups í s.k. rektorshús. Brattahlíð 5 í Hveragerði, óskað var eftir heimild til sölu eignarinnar. Heimildin var samþykkt. Málefni Skálholts og Mosfells. Fram kom tillaga um að gert verði verðmat fyrir eignina vegna hugsanlegar sölu hennar. Tillagan var samþykkt. Oddi á Rangárvöllum, fyrirhuguð veglagning og brúargerð yfir þverá. Samþykkt var að verða við erindinu enda komi eðlilegt gjald fyrir vegstæðið af hálfu Vegagerðarinnar. Staðastaður, hæstaréttardómur í máli Kirkjumálsjóðs gegn Kára H. Jónssyni.

Framkvæmdastjóra var falið að ganga frá greiðslum á málskostnaði. Úrskurður Óbyggðanefndar á svæði 88. Erindi Inga Tryggvasonar hrl. Kirkjuráð telur ekki ástæðu til viðbragða.

Framkvæmdastjóra var falið að svara erindi lögmannsins. Skráningarmál. Erindi fjármála- og efnahagsráðuneytisins. Samþykkt var að kanna hvort og þá hvaða úrræði Kirkjumálasjóður hefur til að bregðast við úrskurði ráðuneytisins.

Verkefni kirkjuráðs á sviði fjármála

Verkefni kirkjuráðs á sviði fjármála voru til umfjöllunar á alls ellefu fundum á starfsárinu.

Á (2)40. fundi er bókað að kirkjuráð samþykkti að fela framkvæmdastjóra að taka saman spurningar sem fram hafi komið vegna fyrri samþykktar um skipun þriggja manna nefndar til að skýra verksvið biskups og kirkjuráðs og setja nefndinni erindisbréf. Þá er bókað að kirkjuráð samþykki að fela framkvæmdastjóra að leita tilboða í aðkeypta innri endurskoðun. Að lokum er greint frá því að kirkjuráð hafi undirritað ársreikning Jöfnunarsjóðs sókna 2014.

Á (2)41. fundi er samþykkt úthlutun úr Jöfnunarsjóði sókna. Þá er samþykkt að fela framkvæmdastjóra að svara umsókn Ástjarnarsóknar um úthlutun á styrk til sóknarinnar. Samþykkt er að fela framkvæmdastjóra að óska eftir því við Grafarvogssókn að leggja fram áætlun um hvernig sóknin hyggst greiða niður skuldir sínar. Samþykkt er að fela fjármálahópi kirkjuráðs að ræða við fulltrúa Hallgrímssóknar og fulltrúum Árbæjarkirkju. Fram fer önnur umræða um fjárhagsáætlun kristnisjóðs, kirkjumálasjóðs og rekstraráætlun Biskupsstofu og samþykkt er að bjóða formanni PÍ og kjaramálafulltrúa PÍ á fund fjármálahóps kirkjuráðs til að fara yfir mál er varðaði erindi Prestafélags Íslands frá 10. nóvember til biskups Íslands og kirkjuráðs um endurskoðun á rekstrarformi prestsembætta og rekstrarkostnaðar. Að lokum er samþykkt beiðni sálmabókarnefndar um að færa ónýtta fjárheimild yfir á næsta ár.

Á (2)42. fundi er samþykkt að fresta afgreiðslu fjárhagsáætlana Biskupsstofu, Kirkjumálasjóðs og Kristnisjóðs fyrir árið 2016 til til næsta fundar og jafnframt er samþykkt að fjármálahópur kirkjuráðs rýni og undirbúi afgreiðslu fjárhagsáætlana. Þá er samþykkt endurnýjun samnings milli Kirkjuráðs og Kirkjugarðaráðs varðandi mælingar, ráðgjöf og kortagerð.

Á (2)43. fundi er samþykkt sú breyting að gerð verði sérstök rekstraráætlun fyrir Kirkjumálasjóð, Kristnisjóð og Biskupsstofu fyrir árið 2016 þar eð rekstur Biskupsstofu og styrkveitingar sjóðanna verði nú bókfærð á hvert viðfang. Kirkjuráð samþykkti síðan framlagðar rekstraráætlanir þessara aðila. Þá samþykkti kirkjuráð ársreikning Kristnisjóðs 2015. Ráðið samþykkti síðan að veita Skógarmönnum KFUM vegna byggingar í Vatnaskógi styrk að fjárhæð 5 m.kr. og að veita kirkjumiðstöðinni á Eiðum styrk að fjárhæð 2,4 m.kr. úr Jöfnunarsjóði sókna. Að lokum var samþykkt að fela framkvæmdastjóra að skoða lög um hinn almenna kirkjusjóð með það fyrir augum að finna sjóðnum ný verkefni.

Á (2)46. fundi voru tekin fyrir þrjú mál á sviði fjármála en engin endanleg afgreiðsla fór fram, tveimur málum var vísað til næsta fundar.

Á (2)48. fundi voru teknar fyrir og samþykktar endurskoðaðar rekstraráætlanir Biskupsstofu og Kirkjumálasjóðs. Bókað er að kirkjuráð samþykki að kr. 52.218.829, - verði bakfærðar frá Biskupsstofu yfir á kirkjumálsjóð. Um þann hluta styrks vegna hagræðingarkröfu sé að ræða sem ógreiddur var 31.12.2015. Heildarstyrkurinn hafi verið áætlaður kr. 124.500.000, - skv. fjárhagsáætlun fyrir árið 2015. Þá segir að kirkjuráð samþykki að kr. 72.281.171.-, verði endurgreiddar kirkjumálasjóði af reikningi Biskupsstofu, en það sé sá hluti styrksins sem búið hafi verið að greiða á árinu 2015. Að lokum segir undir þessum lið að kirkjuráð samþykki að veita heimild til að nýta ónýtta fjárheimild frá síðasta ári á yfirstandandi ári að fjárhæð kr. 222.216.- til að fjármagna þjónustu við tálknmálstúlkun. Að lokum eru tekin fyrir tvö mál og afgreidd með endanlegri samþykkt. Lögð er fram beiðni þjóðmálanefndar um aukna fjárveitingu vegna yfirstandandi árs og samþykkt að veita þjóðmálanefnd viðbótarfjárveitingu úr kirkjumálasjóði að fjárhæð kr. 500.000.- og verði því í heild að fjárhæð kr. 800.000.- vegna yfirstandandi árs. Að síðustu er lögð fram beiðni nefndar um fimm alda minningu siðbótarinnar um að fá að nýta ónýtta fjárheimild vegna ársins 2015 á yfirstandandi ári. Kirkjuráð samþykkti beiðnina.

Á (2)49. fundi eru lagðir fram og samþykktir ársreikningar kirkjumálasjóðs og þjóðkirkjunnar fyrir árið 2014.

Á (2)50. fundi er fundargerð fjármálahóps kirkjuráðs frá 6. maí sl. lögð fram og kynnt. Þá er samþykkt að fela fjármálahópi kirkjuráðs að undirbúa tillögur að skipan ráðgjafaráðs um fjármál til að styðja við söfnuði, kirkjuráð og Biskupsstofu í samskiptum sínum við fjármálastofnanir. Þá samþykkir kirkjuráð að veita fjárheimild að fjárhæð 1 m.kr. úr kirkjumálasjóði til Prestastefnu 2016 til viðbótar við þær 3 m.kr. sem áður höfðu verið samþykktar í kirkjuráði. Síðan er samþykkt að kostnaðarhlutdeild Kirkjumálasjóðs og Jöfnunarsjóðs til Biskupsstofu samkvæmt

fjárhagsáætlun 2016 verði greidd Biskupsstofu mánaðarlega. Kirkjuráð telur mikilvægt að slíkt byggi á sjóðsstreymisáætlun. Að lokum samþykkir kirkjuráð að fela fjármálahópi kirkjuráðs að kanna hagkvæmni og möguleika á útvistun bókhaldsvinnu í samráði og samstarfi við framkvæmdastjóra kirkjuráðs og skrifstofu- og mannauðsstjóra Biskupsstofu.

Á (2)51. fundi er bókað að fram hafi verið lögð fundargerð fjármálahóps. Þá segir að kirkjuráð samþykki að ljúka við skráningu verklags fjármála Biskupsstofu og sjóða kirkjunnar fyrir septembermánuð nk. og kirkjuráð samþykki að fresta útvistun bókhalds Skálholts til 1. janúar 2017. Næst eru tekin fyrir málefni Skálholts. Þar segir að nokkur mál hafi verið kynnt og séu til athugunar en síðan segir að kirkjuráð samþykki að veita úr Kirkjumálasjóði 47.5 m.kr. til viðhalds í Skálholti, með þeim fyrirvara að sex mánaða uppgjör kirkjumálasjóðs sýni fram á að svigrúm sé til þess. Kirkjuráð samþykkti að fela fjármálahópi kirkjuráðs að fylgja málinu eftir. Næst er bókað að kirkjuráð samþykki að gangast í ábyrgð vegna lántöku Ástjarnarsóknar Kjalarnesprófastsdæmi að fjárhæð allt að 60 m.kr. Sóknin hafi verið stofnuð af kirkjuþingi 2001 og síðan þá hafi starfsaðstaðan verið óviðunandi. Sú sérstaða safnaðarins sé grundvöllur ákvörðunar kirkjuráðs og sé ekki fordæmisgefandi fyrir aðra söfnuði. Séra Gísli Gunnarsson óskaði eftir að bókað yrði að hann sæti hjá við afgreiðslu málsins. Nokkur mál voru lögð fram til kynningar og að lokum var lagt fram erindi frá verkefnisstjóra kirkjutónlistar dagsett í júní 2016 varðandi nýjan samning við Fjölís. Kirkjuráð samþykkti samninginn.

Á (2)53. fundi var lögð fram og kynnt fundargerð fjármálahóps. Þá var tekið fyrir erindi nefndar um fimm alda minningu siðbótarinnar. Kirkjuráð samþykkti að veita nefndinni vilyrði fyrir 13 m.kr. fjárveitingu sem nefndin sækir um samkvæmt fjárhagsáætlun. Vilyrðið er háð því að svigrúm sé í kirkjumálasjóði en það kemur í ljós við heildarfjárhagsáætlunargerð kirkjumálasjóðs og fer afgreiðsla málsins fram á úthlutunarfundi kirkjuráðs í desember. Næst var tekið fyrir erindi frá Stórálfshvolfssókn með bréfi dags. 15. ágúst sl. Samþykkt var að fela framkvæmdastjóra að svara erindi fulltrúa sóknarnefndar og jafnframt að fela starfsfólki fasteignasviðs að kynna sér málið í héraði. Þá var tekið fyrir erindi og umsókn um fjárveitingu lagt fram frá undirbúningshópi sem hefur í hyggju að láta rita og gefa út ævisögu Jóns Vídalín Skálholtsbiskups í tilefni af því að um þessar mundir eru 350 ár frá fæðingu hans (2016), 300 ár frá fyrstu útgáfu Húspostillunnar (2018) og 300 ára ártíðar hans (2020). Kirkjuráð tók vel í erindið og mun afgreiða umsóknina við gerð fjárhagsáætlunar vegna ársins 2017. Að lokum voru teknir fyrir ársreikningar Jöfnunarsjóðs sókna og Kirkjumálasjóðs fyrir árið 2015. Kirkjuráð undirritaði ársreikning Jöfnunarsjóðs sókna 2015 en samþykkti svohljóðandi bókun vegna ársreiknings Kirkjumálasjóðs: Reikningar kirkjumálasjóðs, frekari upplýsingar frá 251. kirkjuráðsfundi, liður 2 a iii. Kirkjuráð samþykkti að óska eftir frekari upplýsingum, tölulegum upplýsingum um reikninga og viðfangsefni kirkjumálasjóðs, sem kynntir voru á 251. kirkjuráðsfundi.

Á (2)54. fundi var lögð fram og kynnt fundargerð fjármálahóps. Þá voru lögð fram og kynnt drög að hálfársuppgjöri Biskupsstofu og Kirkjumálasjóðs. Næst voru lögð fram drög að bréfi til ríkisvaldsins varðandi efndir á kirkjujarðasamkomulaginu og samþykkt að forseti kirkjuráðs undirriti bréfið fyrir hönd kirkjuráðs og sendi það forsætis-, fjármála og efnahags- og innanríkisráðuneyti. Þá kynnti kirkjuráð þann vilja sinn að unnið veði að sameiningu sókna með því m.a. að kanna möguleika þess að jöfnunarsjóður komi með auknum hætti að sameiningu sóknanna með fjárhagslegum stuðningi. Að lokum var lagt fram erindi frá formanni stjórnar Guðbrandsstofnunar, Solveigu Láru Guðmundsdóttur vígslubiskupi varðandi styrkveitingu og samþykkt að vísa erindinu til gerðar fjárhagsáætlunar Kirkjumálasjóðs fyrir árið 2017.

Á (2)56. fundi var lögð fram fundargerð fjármálahóps. Tekinn var fyrir 3. liður, Jöfnunarsjóður, umsóknir. Gerð var ein breyting á tillögu fjármálahóps, framlag verði hækkað um 1.m.kr. Erindi

kjaramálafulltrúa PÍ varðandi stofnun starfshóps til að fara yfir embættiskostnaði presta og rekstrarform prestsembættis. Kirkjuráð ályktaði að láta athuga með stofnun lögaðila í formi samlags til að geta nýtt hagkvæmni stærðarinnar við innkaup sem prestum og sóknum yrði boðið að taka þátt í. Þá var tekið fyrir bréf til ríkisvaldsins varðandi efndir á kirkjujarðasamkomulaginu og samkomulag um leiðréttingu á sóknargjöldum. Samþykkt var að leggja til við kirkjuþing að kröfugerð um efndir yrði ítrekuð við ráðherrana og jafnframt verði hafinn undirbúningur að viðbrögðum þjóðkirkjunnar ef árangur verði ekki af henni. Að lokum voru lagðir fram fram ársreikningar þjóðkirkjunnar og Kirkjumálasjóðs 2015, reikningur þjóðkirkjunnar var kynntur og reikningur Kirkjumálasjóðs samþykktur og áritaður.

Önnur verkefni en þau er varða fjármál og fasteignir.

Um önnur mál en þau er varða fjármál eða fasteignir verður aðeins fjallað hér þegar um er að ræða ákvarðanir ráðsins eða skuldbindandi samþykktir. Á þessu er þó gerð sú undantekning að óhjákvæmilegt er að taka til umfjöllunar þær deilur sem staðið hafa innan kirkjuráðs um valdmörk milli þess og biskupsembættisins og hvernig þær voru leystar með skipan þriggja manna nefndar lögfræðinga til að semja álitserð um álitafnið. Með bréfi kirkjuráðs 20. nóvember 2015 voru Gestur Jónsson hæstaréttarlögmaður, Pétur Kr. Hafstein fyrrum hæstaréttardómari og Trausti Fannar Valsson dósent við lagadeild Háskóla Íslands fengnir til að greina, skýra og gefa álit á ábyrgð biskups Íslands annars vegar og kirkjuráðs hins vegar þannig að glögglega mætti greina á milli ábyrgðar, vald- og verksviðs hvors aðila um sig. Nefndin skilaði álitserð sinni 12. febrúar sl. Á (2)45. fundi er bókað í kjölfar upplýsingafundar um álitserðina að Kirkjuráð muni fjalla um hana á næsta kirkjuráðsfundi sem hafi verið ákveðinn 2. mars nk. Kirkjuráð þakkar lögfræðingunum þremur, Gesti Jónssyni hæstaréttarlögmanni, Pétri Kr. Hafstein fyrrum hæstaréttardómara og Trausta Fannari Valssyni dósent við lagadeild Háskóla Íslands góð störf. Á (2)46. fundi er bókað að kirkjuráð samþykki að fela framkvæmdastjóra að senda kirkjuþingsfulltrúum álitserðina og birta hana á vef kirkjunnar. Á (2)48. fundi er álitserðin enn til umfjöllunar og þar er bókað um breytingar á starfsmannamálum í kjölfar álitserðarinnar. Að lokum er álitserðin síðan til umfjöllunar á (2)54. fundi og þar samþykkt að framkvæmdastjóri kirkjuráðs vinni að samantekt úr álitserðinni sem lögð verði fyrir næsta fund kirkjuráðs.

Önnur mál

Á (2)41. fundi er vitnað til ályktunar kirkjuþings og skipar í fjármálahóp sinn. Þá er vísað í ályktun kirkjuþings og skipað í þriggja manna starfshóp í tengslum við stefnumörkun þjóðkirkjunnar um eignir og eignastýringu. Þá var bókað að lögð hafi verið fram sáttatillaga úrskurðarnefndar þjóðkirkjunnar í fimm liðum til málsaðila í máli nr. 1/2015. Kirkjuráð samþykkti fjóra fyrstu liði sáttatillögunnar. Þá er ákveðið að áfrýja máli númer E-69/2014 í héraðsdómi Vesturlands, til Hæstaréttar. Að lokum er lagt fram bréf frá Einari Karli Haraldssyni f.h. undirbúningshóps frá 6. desember sl. vegna samráðs- og vinnufundar Alkirkjuráðsins og þátttöku í Arctic Circle ráðstefnunni 2016. Kirkjuráð samþykkti að veita 2,5 m.kr. í verkefnið úr kirkjumálasjóði vegna ársins 2016.

Á (2)46 fundi er bókað að kirkjuráð samþykki að stofnaður verði verndarsjóður Skálholtsdómkirkju. Formaður stjórnar Skálholtsstaðar kynnti drög að skipulagsskrá fyrir stofnun verndarsjóðs Skálholtsdómkirkju. Á sama fundi samþykkti kirkjuráð að veita 2 m.kr. úr Kirkjumálasjóði til viðræðunefndar kirkjunnar vegna fjársamskipta ríkis og kirkju, til

sérfræðiaðstoðar. Þá var samþykkt að veita allt að 2 m.kr. úr kirkjumálasjóði til forsætisnefndar kirkjuþings til að undirbúa tillögur að starfsreglum um Biskupsstofu.

Á (2)47 fundi var bókað að niðurstaða Úrskurðarnefndar í máli nr. 1/2015 hefði verið kynnt á 246. kirkjuráðsfundi. Kirkjuráð samþykkti að áfrýja úrskurðinum til Áfrýjunarnefndar skv. 13. gr. laga um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar nr. 78/1997. Kirkjuráð samþykkti að fela Gesti Jónssyni hrl. að fara með málið fyrir Áfrýjunarnefnd. Séra Gísli Gunnarsson óskaði að bókað yrði að hann greiddi atkvæði gegn samþykktinni og vísar til hjásetu sinnar í fundargerð frá 9. júní 2015 lið 3. f) i. Einnig mótmælti hann því með tölvupósti dags. 22. okt. 2015 að ráðinn yrði lögmaður (hrl.) til þess að fara með málið fyrir hönd kirkjuráðs. Svana Helen Björnsdóttir óskaði að bókað yrði að hún sat hjá við afgreiðslu málsins.

Á (2)50. fundi er lagt fram erindi formanns löggjafarnefndar til forseta kirkjuþings dagsett 7. maí sl. Um er að ræða beiðni til kirkjuráðs um fjárveitingu að fjárhæð 4 m.kr. til löggjafarnefndar vegna vinnu við gerð tillagna að starfsreglum um biskupskjör, tillagna að starfsreglum um Biskupsstofu og tillagna að starfsreglum um kirkjuráð, ásamt að vinna áfram tillögur til nýrra þjóðkirkjulaga.

Kirkjuráð samþykkti að veita löggjafarnefnd 2 m.kr. úr Kirkjumálasjóði til viðbótar þeim 2 m.kr. sem þegar hafði verið úthlutað til forsætisnefndar vegna ofangreindrar vinnu. Kirkjuráð mun endurskoða þá úthlutun til hækkunar í ágúst verði þörf á því.

Á (2)53. fundi er lagt fram erindi frá ábúendum Skálholtsjarðarinnar, dagsett 12. ágúst sl. Í samræmi við álit vígslubiskups og stjórnar Skálholtsstaðar samþykkti kirkjuráð að veita ábúendum Skálholtsjarðarinnar heimild til að veðsetja Skálholtsjörðina til kaupa á allt að 74 þúsund lítra viðbótar mjólkurkvóta.

Á (2)56. fundi var lagt fram erindi skólaráðs skálholtsskóla varðandi auglýsingu rektorsstöðu og ályktaði kirkjuráð að ekki væri tímabært að svo stöddu að auglýsa stöðuna.

Í skýrslu þessari hefur verið leitast við að greina frá öllu þeim málum sem tekin voru á dagskrá kirkjuráðs á kirkjuþingsárinu og afgreidd voru með ákvörðun eða skuldbindandi samþykkt. Um heimild er vitnað til fundargerða kirkjuráðs eins og þær eru birtar á vefsíðu kirkjuráðs.
